

het geheel niet begrepen hebben. Op de beschuldiging, dat Calvijn een intellectueel was, antwoordt Dommegue: dat Calvijn zeker onder de geweldige denkers moet gerekend worden, maar zijn theologie rust niet op een aprioristisch grondslag, maar op een aposterioristischen grondslag. Calvijn heeft zoo weinig van een rationalist, dat hij zijn geheele theologie op den Bijbel, — en wederom de zekerheid, dat de Bijbel Gods Woord is, op het getuigenis van den Heiligen Geest in de harten der geloovigen grondt.

Het verwijt, dat Calvijn de religie gemaakt heeft tot een zaak voor de voornamen, geleerden en rijken, weerlegt Dommegue aldus: Gode zij dank, dat de ontwikkelde en voornamen niet van de religie uitgesloten worden! Maar hebben die mannen en die aristocraten, voor welke Calvijn de religie uitgeleefd heeft, niet duidelijk doen uitkomen, dat die religie hun een zaak van het hart geworden was, doordat zij vrijwillig vaderland en familie daarvoor lieten varen? Als zij om meerdere ontwikkeling of rijkdom te verkrijgen, Calvijn hadden gevolgd, hadden zij dan zoo gemakkelijk huis en hof verlaten?

De beschuldiging, dat Calvijn de religie geïndividualiseerd heeft, rust alleen op het feit, dat op Calvijn zijn juridische opleiding grooten invloed heeft uitgeoefend.

Engeland. Overgangen van Engelse predikanten tot de Roomsche Kerk. Elke week meldt de Roomsche pers in Engeland den overgang van Episcopale geestelijken tot de Roomsche Kerk. Tweemaal kwam het onlangs voor, dat ambtsdragers van de „Catholic Fathers“ den grooten stap deden.

Het blijkt steeds meer, dat de beweging voor de „High Church“, of liever het Ritualisme, van lieverlede leeraars en leken den weg naar Rome doet bewandelen. Opmerkelijk is het, dat in Engeland de Ritualistische richting van Roomsche zijde met zekere minachting wordt aangezien, denkende omdat het proces bij velen zoo lang duurt. Zoo schreef een Roomsche in Engeland, met het oog op het feit dat de Hoog-Kerkelijken steeds meer op Vrijdag vasten: „zij doen dit, evenals zij elke andere zaak doen, uit navolging van ons... Indien, in plaats van het niet eten van vleesch op Vrijdag, den Katholiek bij wijze van boetedoening werd opgelegd, om een half uur op hun hoofd te staan, dan zouden wij binnen korten tijd vernemen, dat de meest geavanceerde ritualisten, deze praktijk aan hunne volgelingen zouden aanbevelen.“

Het ontbreken niet aan pogingen, om den voortgang van het ritualisme te stuiten. Zoo werd deze dagen bij den bisschop van Londen geprotesteerd tegen de benoeming van den predikant Henry Ross, tot herder en leeraar van de gemeente van St. Michael Shoreditch. Men had tegen dezen predikant, „dat hij lid is van de Vereniging van het Heilige Kruis, welke ten doel heeft, om de oorlicht in de kerken weer in te voeren, en dat hij, toen hij te Brighton predikant was, kennisgevingen had rondgestuurd om me te deelen, dat hij op dat en dat uur hierd was de biecht af te nemen, en voorts, dat de menschen hem de Roomsche mis hadden zien bedienen.“ De bisschop van Londen zal op dit protest denklijk wel niet ingaan. De bisschoppen, die nog het meest het Protestantisch karakter der Episcopale kerk willen handhaven, schijnen te gevoelen, dat zij in deze geen ingrijpende maatregelen ten goede kunnen nemen, en zoo schijnt het proces, dat de Anglicanische kerk van lieverlede onder den paus brengt, langzaam maar zeker voort, trots al de betoogen van de Wieciefredikers.

Het is niet te ontkennen, dat de zaak van het protestantisme in Engeland gedurende de laatste jaren groote schade leed.

Wel is waar, daartegenover staat, dat in Oostelijk velen zich van Rome losmaakten, dat in Frankrijk honderden priesters hunne kerk vaarwel zeiden, terwijl ook in Italië eenzelfde verschijnsel wordt opgemerkt. Immers te Rome is een telus voor priesters die hunne kerk willen verlaten, gesticht, dat weldra te klein bleek te zijn. Doch het komt ons voor, dat noch in Frankrijk, noch in Oostelijk noch in Italië de anti-Roomsche beweging, diep genoeg gaat, om te kunnen verwachten, dat de zaak van het Evangelie er door zal bevorderd worden.

Gemengd nieuws.

Centraal. De Synode der Nederlandsche Gereformeerde Kerk in Z.-Afrika heeft haar afkeuring uitgesproken over de handelswijze der Boeren, die tijdens den oorlog naar de Engelschen zijn overgelopen. Ze noodigt de geloovigen uit hun afkeer hierover te toonen, teneinde de afgewaaide tot betere inlichtingen te brengen.

WINKEL.

Voor Kinderen.

STOKOUD EN ZESTIEN JAAR.

IN DE WILDERNIS.

XI.

Toen de nacht eindelijk aanbrak, gevoelde Lukas zich alles behalve rustig of veilig. Wel was het niet bijzonder donker, schoon de welkering sterk afkeerde; maar alleen in een onbekende streek den nacht in de open lucht door te brengen, was toch ver van begerlijk.

Wat moest hij echter doen? In de duisternis was geen weg te zien, gesteld al dat die er was, en buitendien waartoe? Natuurlijk naar het strand, maar in welke richting lag dat? Hij had zoo gewaaid, dat hij volstrekt geen antwoord meer op die vraag kon geven. Ergens een onderkomen gaan zoeken, was ook moeilijk. Want niet alleen waren de menschen hier schaarsch, maar die er woonden, hadden zich ook juist niet vriendelijk betoond.

Het beste docht hem ten slotte, te blijven waar hij was, en daar het morgenlicht af te wachten. Gelukkig kwam weldra de maan op, en wierp een helder schijnsel op het stille land, waarover geen windje ruischte. Lukas zocht een boomstronk en beproefde, met het hoofd daarop rustend, te slapen. Doch dat ging niet best.

Zijn gedachten dwaalden ver weg, heel ver, naar het vaderland, naar het ouderlijk huis, waar vader en moeder en zuster nu zeker bij een waren, en weling vermoeden, hoe het hun huizenmoot ging. En Lukas vroeg zich zelf af, of het goed geweest was, weer naar zee te gaan; maar tegelijk kwam bij hem de gedachte op aan moeders wensch horend, en ook aan zoo veel meer, dat zij hem gezegd had. Nog altijd was zijn Bijbel onopgevend gebleven, nog had hij geen lust gevoeld om te bidden, nog had hij meer behagen gevonden in het dienen der wereld, dan in de verheerlijking van God.

Dit alles stond hem weer voor den geest,

even plotseling als vroeger in den storm hem zoo vele gedachten door de ziel gegaan waren. En even als toen, overviel hem ook nu een groote angst, die hem dreef tot bidden, bidden om uitredding en hulp, bidden, zoo als hij het nog maar eens in zijn leven had gedaan. En toch, hoe vurig hij ook bad, toch is het te betwijfelen of het gebed geheel was wat het zijn moest, een bidden in het geloof d. i. met vertrouwen.

Na een zeer onrustigen nacht, was Lukas recht verblid en dankbaar, toen hij den morgen zag aanlichten. Hij stond op en vergat ditmaal niet, den Heere te danken. Toen overlegde hij wat te doen.

Honger en dorst beiden begonnen hem te plagen. Bovendien kon hij hier toch niet blijven. Hij moest het schip opzoeken. Maar welken kant uit lag dat? Hij klom in een boom, wat hem, die gewoon was in de mast te klimmen, niet moeilijk viel. Weldra zat hij in den top; maar hoe hij ook tuurde, nergens was van de zee iets te ontdekken; overal boomen en heuvels, tot in het eindeloos verschild.

Missnoedig daalde hij af, en ging op goed geluk aan 't loopen, allereerst om te zien wat te eten en te drinken te krijgen. Na een poos kwam hij aan een poel of plas, door zware boomen omgeven. Hier kon hij, al smaakte het water juist niet lekker, toch zijn dorst lesschen.

Eenigszins verkwikt ging hij voort; kon hij nu ook maar wat te eten vinden? Hij doorzocht zijn zakken, maar er was geen kruimje meer in, wel nog eenig geld. Maar wat baatte dit, zelfs al vond hij een herberg. Want zijn Engelsch geld zou, meende hij althans, hier toch gewerd worden.

Zoo ging hij door het woud, uren lang, zonder iets bijzonders te zien. Slechts enkele vogels bespeurde hij, die door zijn tred verschrakt, wegvlogen. Dit echter bemerkte hij, dat er zoo iets was als een pad, 'twelk hij telkens kon terugvinden. Er moesten hier dus menschen zijn, maar welke?

Eerst tegen den middag, toen hij van uitputting dreigde neer te vallen, kreeg hij op die vraag het antwoord.

Hij had voor zich een heuvel, en te moe om dien te bestijgen, besloot hij — al ging dit niet makkelijk — er om heen te loopen. Nauwelijks echter was hij om een uitstekenden, met ruigte begroeiden hoek gekomen, toen hij eensklaps voor zich een klein, houten huis zag, met een hoogen schoorsteen.

Hoeveel heuvelen en hoeveel mooiere ook, onze Lukas al op zijn tochten en in Engeland had gezien, nog nooit was hij bij het gezicht eener woning voor menschen, zoo blij geweest als nu. Dat daar ook vijanden van hem, of althans van zijn volk, konden wonen, kwam zelfs niet eens bij hem op. Hij uitte een kreet van vreugd en liep, zijn laatste krachten inspannend, zoo gauw hij kon op het huis toe.

Het gebouwtje zag er heel eenvoudig uit, ongeveer als de herberg, waar Lukas geweest was; alleen leek het minder op een kasteel, wijl niet alles zoo was afgeleerd. Voor het huis lag een aardig tuintje met rozen en een paar vruchtbomen. Lukas liep op de deur toe, en bemerkte, dat die op een kier stond. Zou hier ook weer een herberg zijn? De schrik sloeg hem om 't hart, bij de gedachte aan gisteren. Voorzichtigheidshalve besloot hij aan te kloppen. Doch er was geen gehoor. Hij klopte weder en nog eens, alles bleef stil.

Zou hij 't wagen maar binnen te gaan? De deur was toch niet gesloten. Hij waagde het, haar open te duwen, en op 't zelfde oogenblik waggelden hem wel een dozijn ganzen al snaterend tegemoet, denklijk in de hoop wat te eten te krijgen.

„Ik heb zelf niets beesten,“ zei Lukas, die de welgevoede dieren eens aankeek, en toen het huis maar binnenging. Hij stond nu in een vertrek, dat blijkbaar voor keuken diende. Rechts hingen en stonden bezijden den schoorsteen schalen, potten en pannen. Links waren hokken getimmerd, waaruit blijkbaar de ganzen waren gekomen en waarin nu nog enkele kippen op eieren zaten. Ook stond er een groote ton met water, en lagen op en onder de tafel allerlei gereedschappen.

Lukas keek het alles eens aan en verbaasde zich, dat hij geen menschen zag. Doch al rondziende, viel zijn oog op een hoorn, die aan den wand hing. Nu herinnerde hij zich eensklaps van de matrozen gehoord te hebben, dat men op de boerenhoeven van Amerika overal zulke een hoorn heeft. Deze dient om de huisgenooten, als ze in het veld verspreid zijn, bijeen te roepen, en ook geven bezoekers er bericht mede van hun aankomst, als ze niet zoo spoedig iemand vinden.

In de hoop dat het goed zou uitloopen, zette Lukas den hoorn aan de lippen, en blies uit het open raam met volle kracht. Het pluimgediet scheen weer te begrijpen dat die roepstem hen betrof. Althans met groot gekakel en gesnater liepen kippen, eenden en ganzen op het huis toe. Doch Lukas wierp snel de deur dicht, en toeterde voort, boven al het geschreeuw uit, zoodat het een leven was, als moest heel de buurt opgepoord worden.

Op eens hoorde Lukas iets achter zich. Een deur ging open en binnentrad een man, die een spa in de ene en een bos planten in de andere hand droeg. „I Was iemand van hooge gestalte, met een zwaren baard, donkerkleurig als zijn haar. Zijn gezicht en zijn handen waren bruin getint, en het zweet giste van zijn gezicht.“

HÖGGER.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Tuummarum, G. Ch. Aalders, cand. te Lollum. — Slidrecht, C. J. Bos, te Arnhem. — Bunschoten B. R. P. Haan, te Watergraafsmeer. AANGENOMEN: Meerkkerk, C. J. H. Diemen, cand. te Nieuwveen. — Zeist, W. Verhoef, N. te Berkel C. a. — Breda, J. C. de Moor, cand. te Baarn. BEDANKT: Aalten B. W. Verhoef, N. te Berkel C. a. — Slen, C. J. H. van Diemen, cand. te Nieuwveen. — Fijnaart en Heiningen, J. H. Donner, te Nieuworp.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Heinkensand, P. Krull, cand. te Scheveningen. — Jutfaas, Jongebreur, te Jaarsveld. — Ommeren, J. den H. nog, cand. te Valburg. — Holten, P. A. Steenbakker Mariljon Layen, te Colijnsplaat. — Oosterwijk, C. M. van Oosterzee, O. Ind. pred. met verlof, te Nijmegen. — O. sterdijk, C. Broekema, te Herbarium.

AANGENOMEN: Oud Beierland, M. H. A. van der Valk, te Bostel. — Noord-Scharwoude, R. J. Witkop, te Beets.

BEDANKT: Hollandsche Veld, H. Bakker, te Wijckel. — Kanters, R. A. C. Friling, te Delfzijl. — Huizen, D. J. Hupkes, te Genemuiden.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van onze geliefde Moeder en Grootmoeder ontvangen, betuigen wij onzen hartelijken dank.

J. LAKKE, Meppel.
A. LAKKE en kinderen.
P. LAKKE.
A. J. LAKKE, Amsterdam.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Centrale Diaconale Conferentie.

Aan de Diaconien, die de uitnodiging niet mochten ontvangen hebben, zij bericht, dat de punten van behandeling voor de in September a. s. te Amersfoort te houden 15e Conferentie, tot 8 Aug. a. s. kunnen opgezonden worden aan den Secretaris,

R. BROEKHUIZEN, te Meppel.

Ter overname gevraagd:

Premierwerk: De Gensene Gratie.
Franco aanb., letter W., Boekhandelaren DELSMAN & NOLTHENIUS, Huidenstraat 14, Amsterdam.

UIT DE SPRINGADER ISRAËLS.

Dertien leerredenen over de stammen Israëls

DOOR

P. A. E. SILLEVIS SMITT,

F. D. M. te Rotterdam.

Prijs f 1.90, — in stempelband f 2.40.
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam.

Pretoria.

HEDEN VERSCHIJN:

Een Calvinistisch advies

voor de kranke Maatschappij,

DOOR

W. DE JONGE, te Heeg.

28 pag. 80. Post. Prijs 30 Cent.

Verkrijgbaar bij den Uitgever

I P. v. d. BRUG, Leenwarden.

Zie de recensie in dit Blad!

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN, DAMRAK 60 en DAM 15-17

Kopen en verkopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,

gevestigd te

Amsterdam, Keizersgracht 547-549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.

Commissarissen: PROF. MR. D. P. D. FABRUS, J. H. DE WAAL MALEFITT, A. W. SCHIPPERS, JHR. H. A. WITTEAALL VAN STOEETWEGEN, H. LUKING, MR. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, JOH. TERPSTRA en MR. H. VAN DER VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, JOH. TERPSTRA, MR. H. VAN DER VEGTE.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissionairs en Makelaars in effecten. Inlichtingen worden verstrekt te Amsterdam door de H.H. L. G. WEISZ & Co. Westernmarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 en Hilversum, Torenlaan 56; te Rotterdam door den heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

ONDERLINGE

Nederlandsche Hypotheekbank,
gevestigd te GRONINGEN,

Jacobijnerstraat 18. Intercomm.-Tel. 825.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,500,000.

Directie: J. BOMERS en Jhr. L. F. A. VAN SWINDEREN.

De Bank verstrekt gelden over huizen en landerijen onder eerste hypotheecale verband, zonder vooruitbetaling der rente en geeft 4 pCt. Pandbrieven uit van f 5000.—, f 1000.—, f 500.—, f 250.— en f 100.—, met Januari- en Juli coupons, naar den koers van 100 pCt. Verkrijgbaar ten kantore der Bank en bij H.H. Kassiers en Effectenhandelaars. De Coupons en losbare Pandbrieven worden mede betaalbaar gesteld bij de ASSOCIATIE-CASSA te Amsterdam.

De Pandbriefhouders deelen mede in de winsten der Bank.

De Directie:

BOMERS.

VAN SWINDEREN.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereniging:

Aan Contributiën:

Door den heer T. Kuiper te Hilversum, met Ankeveen f 5; door den heer G. Lustig H. te Huizen f 11; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen f 68.75.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. kerk te Dwingelo f 9.02; van idem te Harderwijk f 13.87; van idem te Ermelo f 26.08; van idem te Velp B f 10.67; van idem te Utrecht f 189.33; van idem te de Bildt f 4.27 1/2.

Aan Schenkingen:

Door Dr. A. Kuyper Jr. te Makkum voor de Theol. faculteit volgens wensch van wijlen mej. Hendrina Koch f 4; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen van N. N. f 1, van N. N. f 3.50 samen f 4.50.

S. J. SEEFAT,